

Maitovaltuuskunta

Maitovaltuuskunta

Lausunto

11.5.2022

1/2

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: VNS 2/2022 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026

Maitovaltuuskunta kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023–2026 linjataan talouspolitiikan perusteita lähivuosiksi. Venäjän käynnistämä hyökkäyssota Ukrainaan helmikuussa 2022 on muuttanut maailmaa nopeasti monin tavoin, ja tilanteen seuraukset tuntuvat vahvasti myös Suomen taloudessa. Äskettäisessä hallituksen kehysriihessä ja jo aiemmin päätetyssä pääosin maatalouteen kohdistetussa huoltovarmuuspaketissa hallitus onkin reagoinut muuttuneeseen tilanteeseen. Venäjän hyökkäyssodasta aiheutunut tilanne on edelleen arvaamaton ja nopeatkin muutokset voivat olla mahdollisia. Tilanteeseen on varauduttava ja etusijalle on asetettava kansalaisten turvallisuus, ruoka ja lämpö. Näissä asioissa hallituksella on tarvittaessa oltava valmiutta myös uusiin nopeisiin toimiin. On myönteistä, että puolustusbudjetin lisäksi äskettäisessä kehysriihessä merkittäviä lisäpanostuksia kohdistettiin TKI-varoihin. Nämä ovat nyt hyvin perusteltuja kohteita.

Suomen talous ja tuotanto ovat murroksessa. Vihreä siirtymä edellyttää tutkimus- ja tuotekehitysvarojen kohdentamista vihreisiin elinkeinoihin. Biotalousmahdollisuudet hyvinvointimme edistämiseksi ovat merkittäviä. Korkealla tasolla oleva tutkimus- ja kehittämistoiminta sekä osaaminen luovat perusteita taloutemme kasvulle. Uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvien toimialojen tutkimukseen ja kehitykseen panostaminen palvelee myös ilmastomuutoksen vastaista taistelua ja ilmastomuutokseen sopeutumista. Lyhyellä aikavälillä Suomen EU elpymisohjelman mahdollisuudet myös tutkimus ja kehittämistoiminnan vahvistamisessa on hyödynnettävä. On erityisen tärkeää, että selonteon aikavälillä suomalaiset yritykset pääsevät mukaan ennustettuun kansainväliseen kasvuun ja mukaan EU:n vihreän siirtymän ja erityisesti energiasektorilla tarvittavien valtavien investointihankkeiden toteutukseen. Kuten selonteon herkkyystarkastelusta käy hyvin ilmi, talouden kasvulla ja työllisyydellä on oleellinen vaikutus julkisen velan osuuteen ja rahoitusasemaan BKT:stä.

Hallituksen tavoitteet työperäisen maahanmuuton lisäämisestä ovat Maitovaltuuskunnan näkökulmasta kannatettavia. On tärkeää, että tilapäistä suojelua tarvitsevat Ukrainasta sotaa paenneet ihmiset kyetään integroimaan mahdollisimman hyvin Suomeen ja myös Suomen työmarkkinoille. Maitovaltuuskunta kannustaa hallitusta etsimään myös keinoja harvaan asuttujen alueiden työvoimapulaan sekä edistämään työntekijöiden jatkuvaa oppimista mm. ammatillisen koulutuksen kautta. Keskeistä on, että tasapainoinen aluekehitys, ihmisten ja yritysten oikeiden mukainen kohtelu vihreässä siirtymässä sekä kansallisen kilpailukykyyn vahvistaminen sisältyvät Suomen talouspolitiikan linjauksiin.

Maa- ja metsätalous

Suomen maatalouden lähivuosien toimintaedellytysten kannalta on olennaista, että Suomen CAP-suunnitelma hyväksytään ensi syksynä, ja että uusi maatalouden- ja maaseudun kehittämisen ohjelma Suomessa otetaan käyttöön suunnitelman mukaisesti vuoden 2023 alusta. Maitovaltuuskunta pyytää kiinnittämään

huomiota siihen, että tulevan CAP-kauden myötä kotieläintuotannon tukirahojen vastikkeellisuus kasvaa entisestään.

Maidontuotannon tulevien vuosien toimintaedellytysten kannalta on erityisen tärkeää turvata rakennekehitys sekä alalla tarvittavien investointien rahoitus. Kannattavuushaasteet ja nyt viimeisen vuoden aikana koettu merkittävä tuotantokustannusten nousu on tuonut entistä suurempia haasteita investointien toteuttamiseen. Maitovaltuuskunta onkin huolissaan tulevien investointien toteutusmahdollisuuksista ja uusien yrittäjien/nuorten alalle tulon mahdollisuudesta. Tällä hetkellä keinot suunnitelmallisiin sukupolvenvaihdoksiin uupuvat. Viime vuosina ainut kasvava ikäluokka viljelijöiden keskuudessa on ollut yli 65-vuotiaat. Maitovaltuuskunta on hyvin huolissaan aktiivituottajien lukumäärän kehityksestä, toteutuvien investointien määrästä ja tulevaisuuden ruokaturvasta.

Maitovaltuuskunta haluaa esittää huolensa myös kansallisen tuen määrä rahan riittävydestä ja inflaatiokehityksen vaikutuksesta tukijärjestelmän vaikuttavuuteen.

Liikenteen rahoitus

Toimiva digi- ja liikenneinfrastruktuuri koko maassa palvelee biotalousalan ja koko taloutemme kasvua. Muutuneessa turvallisuustilanteessa investoinneilla tieverkon kunnossapitoon on aiempaa tärkeämpää turvata ruokahuollon edellytyksiä sekä bioenergian ja teollisuuden raaka-aineiden saatavuutta. Maitovaltuuskunta kantaa erityisesti huolta vähemmän liikennöidyn tieverkon kunnosta sekä perusväylänpidosta.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Maitovaltuuskunta pitää äärimmäisen tärkeänä, että viljelijöiden hyvinvointia edistävien hankkeiden, kuten Välitä Viljelijästä -projektin kaltaisten hankkeiden rahoitus ja toimintamalli vakinaistettaisiin osaksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan pysyvää toimintaa. Viljelijöiden taloudellinen ahdinko, joka näkyy mm. hoitamattomien lainojen lisääntyneinä määrinä, on johtanut myös viljelijöiden henkisen pahoinvoinnin lisääntymiseen. Viljelijöiden jaksamista on mahdollista edistää merkittävästi vakinaisella toimintamallilla.

11.5.2022

Maitovaltuuskunnan puolesta kunnioittavasti,

Mauri Penttilä
Maitovaltuuskunnan pj.

Marjukka Mattio
Maitoasiamies